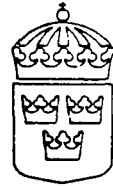

Regeringens proposition

1990/91: 110

om bostadsbidrag för år 1992

Prop.
1990/91:110

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 14 februari 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Ulf Lönnqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar av reglerna för bostadsbidrag. Ändringarna föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 1992.

För *barnfamiljer* innebär ändringarna att inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs med 10 000 kr. till 91 000 kr. per år. De gränser över vilka hushållets sammanlagda förmögenhet skall påverka den bidragsgrundande inkomsten höjs till 180 000 kr. för ensamboende och till 360 000 kr. för makar/samboende.

Den övre bostadskostnadsgränsen höjs med 400 kr. per månad till 3 900 kr. för familjer med ett barn och till 4 400 kr. för familjer med två barn samt med 500 kr. per månad till 5 000 kr. för familjer med tre eller flera barn. Samtidigt höjs gränsen för lägsta bidragsgrundande bostadskostnad med 100 kr. för samtliga barnfamiljer.

Bostadsbidragen till *ungdomar och studerande* anpassas till löne- och prisutvecklingen genom att dels inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs, dels gränserna för den bidragsgrundande bostadskostnaden höjs.

Bostadsbidragen till *andra hushåll utan barn* anpassas till löneutvecklingen genom att inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs.

Vidare föreslås vissa ändringar som främst syftar till att förenkla administrationen av bostadsbidragen.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs att 9, 11, 14, 19-21 och 30-33 §§ lagen (1988:786) om bostadsbidrag¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som följer av 19 och 20 §§, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 81 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som följer av 19 och 20 §§, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 91 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

11 §

Om bidragssökanden och sådana barn under sjutton år som avses i 3 § första stycket 1 eller andra stycket har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna och barnen har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

Om bidragssökanden och sådana barn under sjutton år som avses i 3 § första stycket 1 eller andra stycket har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna och barnen har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 360 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

¹ Lagen omtryckt 1990:792.

Är bidragssökanden och dennes make under bidragsåret under 29 år lämnas bostadsbidrag med lägst det belopp som följer av 21 § första stycket, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 31 000 kronor för en ensamboende och 44 000 kronor för makar. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med en tredjedel av den överskjutande inkomsten.

Har bidragssökanden eller dennes make fyllt 29 år eller uppnår någon av dem denna ålder under bidragsåret lämnas bostadsbidrag med lägst det bidragsbelopp som följer av 21 § andra stycket, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 66 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 10 procent av den överskjutande inkomsten.

Om en bidragssökande som avses i första stycket begär det, skall bostadsbidrag lämnas enligt andra stycket under förutsättning att det är förmånligare för denne.

Om en bidragssökande som avses i andra stycket begär det, skall bostadsbidrag lämnas enligt första stycket under förutsättning att det är förmånligare för den sökande och att denne eller dennes make uppbär studiemedel.

Är bidragssökanden och dennes make under bidragsåret under 29 år lämnas bostadsbidrag med lägst det belopp som följer av 21 § första stycket, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 33 000 kronor för en ensamboende och 47 000 kronor för makar. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med en tredjedel av den överskjutande inkomsten.

Har bidragssökanden eller dennes make fyllt 29 år eller uppnår någon av dem denna ålder under bidragsåret lämnas bostadsbidrag med lägst det bidragsbelopp som följer av 21 § andra stycket, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 70 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 10 procent av den överskjutande inkomsten.

² Senaste lydelse 1990:976.

Bostadsbidrag lämnas månadsvis
1. med 1 000 kronor samt
2. med 75 procent av den del av
bostadskostnaden per månad som
för

familjer med ett barn överstiger
1 800 kronor men inte 2 400
kronor,

familjer med två barn överstiger
1 500 kronor men inte 2 800
kronor,

familjer med tre eller flera barn
överstiger 1 200 kronor men inte
3 200 kronor.

Om bostadskostnaden överstiger
de belopp som anges i första stycket
2, lämnas bostadsbidrag med 50
procent av den överskjutande bo-
stadskostnaden per månad upp till

3 500 kronor för familjer med ett
barn,

4 000 kronor för familjer med två
barn,

4 500 kronor för familjer med tre
eller flera barn.

Högre bostadskostnad än som anges i andra stycket får beaktas, om bidragssökanden eller någon medlem av dennes familj är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Bostadsbidrag lämnas månadsvis
1. med 1 000 kronor samt
2. med 75 procent av den del av
bostadskostnaden per månad som
för

familjer med ett barn överstiger
1 900 kronor men inte 2 400
kronor,

familjer med två barn överstiger
1 600 kronor men inte 2 800
kronor,

familjer med tre eller flera barn
överstiger 1 300 kronor men inte
3 200 kronor.

Om bostadskostnaden överstiger
de belopp som anges i första stycket
2, lämnas bostadsbidrag med 50
procent av den överskjutande bo-
stadskostnaden per månad upp till

3 900 kronor för familjer med ett
barn,

4 400 kronor för familjer med två
barn,

5 000 kronor för familjer med tre
eller flera barn.

20 §

Bostadsbidrag enligt 19 § första stycket 1 lämnas endast till familjer med barn som avses i 3 § första stycket 1 och 2. Om föräldrarna inte bor tillsammans men har gemensam vårdnad om barnet, skall bidraget tillfalla den av föräldrarna som barnet är kyrkobokfört hos.

Är föräldern under bidragsåret under 29 år och får denne inte bidrag enligt första stycket, skall bidrag enligt 19 § första stycket 2 beräknas på den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 800 kronor eller för den som får studiemedel 1 500 kronor.

Bidrag enligt 19 § första stycket 2 och andra stycket samma paragraf får lämnas endast till den som bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Är föräldern under bidragsåret under 29 år och får denne inte bidrag enligt första stycket, skall bidrag enligt 19 § första stycket 2 beräknas på den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 900 kronor eller för den som får studiemedel 1 600 kronor.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppboende för flera familjer meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Prop. 1990/91: 110

21 §

Är bidragssökanden och dennes make under bidragsåret under 29 år, lämnas bostadsbidrag med 75 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 800 kronor men inte 2 300 kronor för ensamboende och 2 900 kronor för makar. För hushåll där någon får studiemedel lämnas bostadsbidrag dock endast för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 500 kronor.

Är bidragssökanden och dennes make under bidragsåret under 29 år, lämnas bostadsbidrag med 75 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 900 kronor men inte 2 500 kronor för ensamboende och 3 100 kronor för makar. För hushåll där någon får studiemedel lämnas bostadsbidrag dock endast för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 600 kronor.

Har den bidragssökande eller dennes make under bidragsåret fyllt 29 år eller uppnår någon av dem denna ålder under bidragsåret, lämnas bostadsbidrag med 30 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 600 kronor men inte 3 500 kronor.

Högre bostadskostnad än som anges i första eller andra stycket får beaktas, om bidragssökanden eller dennes make är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

30 §

Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas. *Omprövning på grund av ändrad inkomst eller ändrad bostadskostnad får dock avse endast tiden från kvartalsskiftet närmast före den dag då ansökan om omprövning kom in till kommunen.*

Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas.

31 §

Kommunen skall besluta om återbetalning av bostadsbidrag helt eller delvis, om bidragstagaren genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har försäkrat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp. Detsamma gäller om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och bidragstagaren skäligen borde ha insett detta.

Krav på återbetalning får inte framställas mot bidragstagaren senare än tre år efter utgången av det kalenderår då bidraget lyftes. I de fall den taxering som avses i 10 och 15 §§ har överklagats får dock tiden utsträckas till ett år efter utgången av det kalenderår då taxeringen vunnit laga kraft.

Om kommunen har ålagt en bidragstagare återbetalningsskyldighet enligt första stycket, får kommunen vid senare utbetalning till denne hålla inne ett skäligt belopp i avräkning på vad som har betalats ut för mycket. Om återbetalningsskyldigheten inte fullgörs på detta sätt, skall kommunen vidta de åtgärder som behövs för att driva in fordringen.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen efterge belopp som skall återbetalas.

32 §

För bostadsbidrag som kommunen har lämnat enligt denna lag får kommunen statsbidrag med 50 procent av sina kostnader. Bidraget lämnas i efterskott för ett kalenderår i sänder.

Länsbostadsnämnden prövar ärenden om statsbidrag.

Ansökan om statsbidrag skall lämnas in till länsbostadsnämnden.	Ansökan om statsbidrag skall lämnas in till länsbostadsnämnden.
<i>Plan- och bostadsverket</i> sköter utbetalningen av statsbidrag.	<i>Boverket</i> sköter utbetalningen av statsbidrag.

Närmare föreskrifter om förfarandet i övrigt meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

33 §

Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsbostadsnämnden.

Länsbostadsnämndens beslut får överklagas hos <i>plan- och bostadsverket</i> .	Länsbostadsnämndens beslut får överklagas hos <i>boverket</i> .
--	---

<i>Plan- och bostadsverkets</i> beslut får inte överklagas.	<i>Boverkets</i> beslut får inte överklagas.
---	--

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1992.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträdet den 14 februari 1991.

Närvarande: statsministern Carlsson, statsråden Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlin, Larsson

Föredragande: statsrådet Lönnqvist

Proposition om bostadsbidrag för år 1992

1 Gällande regler

Bestämmelser om bostadsbidrag finns i lagen (1988:786) om bostadsbidrag och i bostadsbidragsförordningen (1988:787). Fr.o.m. bidragsåret 1991 lämnas bostadsbidrag till barnfamiljer, ungdomar och studerande samt andra hushåll utan barn.

Bostadsbidrag till barnfamiljer består dels av ett fast belopp, dels av ett belopp som beror av bostadskostnadens storlek och antalet barn.

Det fasta beloppet är för närvarande 1 000 kr. per månad oberoende av hur många barn det finns i familjen.

Det bostadskostnadsberoende bidragsbeloppet grundas på bostadskostnaden mellan en nedre och en övre gräns för bostadskostnaden. Inom detta intervall lämnas bidrag med 75 eller 50 % av bostadskostnaden. Bostadskostnadsgränserna framgår av följande sammanställning.

Familjer med	Lägsta bidragsgrundande bostadskostnad (kr./mån)	Bidrag med 75% upp till en bostadskostnad av (kr./mån)	Bidrag med 50% upp till en bostadskostnad av (kr./mån)
1 barn	1 800	2 400	3 500
2 barn	1 500	2 800	4 000
3 eller flera barn	1 200	3 200	4 500

Bidragen är inkomstprövade och reduceras med ett belopp som svarar mot 20 % av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 81 000 kr. per år.

Bostadsbidrag enligt reglerna för bostadsbidrag till barnfamiljer lämnas även till sådana ensamboende och makar/samboende som har s.k. umgängesrättsbarn. Bidraget avser i dessa fall endast den del av stödet som beror av bostadskostnadens storlek och antalet barn.

Bostadsbidrag till hushåll utan barn består av ett belopp som beror av bostadskostnadens storlek. Bidragsbeloppet grundas på bostadskostnaden mellan en nedre och en övre gräns för bostadskostnaden. Inom detta intervall lämnas bidrag med 75 % av bostadskostnaden till ungdomar och 30 % av bostadskostnaden till andra hushåll utan barn. Bostadskostnadsgränserna för hushåll utan barn framgår av följande sammanställning.

Hushållstyp	Lägsta bidragsgrundande bostadskostnad (kr./mån)	Högsta bidragsgrundande bostadskostnad (kr./mån)	Bidragsandel (%)
<u>Ungdomar 18-28 år</u>			
Makar/samboende med studiemedel	1 500	2 900	75
utan studiemedel	800	2 900	75
Ensamboende med studiemedel	1 500	2 300	75
utan studiemedel	800	2 300	75
<u>Andra hushåll utan barn</u>			
	1 600	3 500	30

Även detta bidrag är inkomstprövat. Det reduceras för *ungdomar mellan 18 och 28 år* med ett belopp som svarar mot en tredjedel av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 31 000 kr. per år för ensamboende och 44 000 kr. per år för makar/samboende. För *andra hushåll utan barn* reduceras bidraget med ett belopp som svarar mot 10 % av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 66 000 kr. per år.

Om bidragstagaren eller dennes make uppbär studiemedel lämnas bidrag enligt reglerna för bostadsbidrag till ungdomar även till dem som är äldre än 28 år. Till ungdomar kan bostadsbidrag lämnas enligt reglerna för andra hushåll utan barn om det är förmånligare för bidragstagaren.

2 Översyn av reglerna för inkomstprövning av bostadsbidrag

Regeringen uppdrog den 21 juni 1990 åt boverket att mot bakgrund av förändringarna i skattesystemet och inom en oförändrad finansiell ram se över de bestämmelser om prövning av bostadsbidrag som avser värderingen av inkomster och bostadsutgifter. Boverket överlämnade den 6 december 1990 en rapport med anledning av uppdraget.

Boverket föreslår en genomgripande förändring av inkomstprövningssystemet. Fr.o.m. bidragsåret 1992 bör enligt förslaget den bidragsgrundande inkomsten fastställas med hänsyn främst till sökandens beräknade förvärvsinkomst under bidragsåret och inte som i dag på grundval av den sammanräknade inkomsten enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret. Tillägg görs för förmögenhet samt för sökandens beräknade kapi-

talinkomst såvida inte inkomsten härrör från en realisationsvinst från försäljning av en permanentbostad som återinvesterats i sökandens aktuella bostad. En avstämning av det gångna årets bidrag bör enligt boverket ske mot den preliminära taxeringen som skall vara klar senast den 30 juni året efter inkomst/bidragsåret. För högt bidrag skall kunna krävas tillbaka och för lågt bidrag betalas ut i efterskott.

Med hänsyn till förslagens betydande administrativa konsekvenser har boverkets rapport skickats på en snabbremiss. Yttrande har lämnats av riksskatteverket, Svenska kommunförbundet, Stockholms, Flens, Malmö, Göteborgs och Örnköldsviks kommuner samt av Föreningen Kommunala Förmedlingsorgan.

Frågan om vilket inkomstbegrepp som skall ligga till grund för inkomstprövningen av bostadsbidrag har utretts vid ett flertal tillfällen, senast av bostadsbidragskommittén (SOU 1982:58) och av bostadskommittén (SOU 1986:5). Bostadsbidragskommittén studerade utförligt olika möjligheter att få fram ett mer aktuellt inkomstmått som uppfyller rimliga krav på säkerhet och hanterlighet. Både bostadsbidragskommittén och därefter bostadskommittén fann emellertid att inkomstprövningen i allt väsentligt måste grundas på inkomstuppgifter från taxeringen.

Remissinstanserna är överlag positiva till tanken att gå över till en aktuell inkomst, men flera kommuner, bl.a. Stockholm och Malmö, framhåller att en sådan ändring kräver en betydligt mer ingående analys av konsekvenserna än den som boverket har genomfört. Föreningen Kommunala Förmedlingsorgan framhåller att det råder skilda uppfattningar bland handläggarna i denna fråga. Hälften vill behålla taxeringsåret som utgångspunkt för inkomstprövningen och hälften är beredda att pröva bidragsårets beräknade inkomster som bidragsunderlag. Svenska kommunförbundet och Malmö kommun förordar ett statligt övertagande av hela bostadsbidragshanteringen, dvs. att staten bör ta hela det ekonomiska ansvaret för bidragshanteringen inklusive ett övertagande av den kommunala personalen och kostnaderna för administrationen.

Remissinstanserna har genomgående framhållit att en förändring i enlighet med boverkets förslag inte går att genomföra inför bidragsåret 1992. Kommunförbundet och flera av kommunerna anser därför att nuvarande system bör tillämpas även för bidragsåret 1992. I så fall kommer det att finnas tid till att utarbeta ett genomarbetat förslag.

Jag delar denna uppfattning. Innan man tar ställning till om en så genomgripande förändring av inkomstprövningssystemet kan göras måste flera frågor studeras närmare, bl.a. mot bakgrund av de svårigheter som påtalats av de tidigare utredningarna. I samband med en sådan översyn måste också studeras effekterna av de ändringar av bostadsbidragen som genomfördes inför bidragsåret 1991. Jag är därför inte nu beredd att överväga en ändring av reglerna för inkomstprövningen.

3.1 Bostadsbidrag till barnfamiljer

3.1.1 Bostadskostnadsgränser

Mitt förslag: Den övre bostadskostnadsgränsen höjs per månad med 400 kr. till 3 900 kr. för familjer med 1 barn, 400 kr. till 4 400 kr. för familjer med 2 barn och 500 kr. till 5 000 kr. för familjer med 3 eller flera barn.

Gränsen för lägsta bidragsgrundande bostadskostnad höjs med 100 kr. per månad för samtliga barnfamiljer.

Skälen för mitt förslag: Det mål som riksdagen ställde upp år 1987 (prop. 1986/87:48, BoU20, rskr.248) innebär att bostadsbidragen på sikt skall byggas ut så att även de familjer som är beroende av bostadsbidrag skall kunna hålla sig med moderna bostäder med ett eget rum för varje barn. För att detta skall gälla även dem som bor i nyare bostäder har de kostnadsgränser inom vilka bidrag lämnas höjts väsentligt under senare år. Inför bidragsåret 1991 genomfördes en särskilt kraftig utbyggnad av bostadsbidragen i högre bostadskostnadslägen för att möta effekterna av skatteomläggningen. De övre bostadskostnadsgränserna höjdes sålunda med mellan 900 och 1 300 kr. i månaden för familjer med 1–3 barn. Om målet för bidragsgivningen skall nås är det dock nödvändigt att höja de övre bostadskostnadsgränserna ytterligare inför år 1992. För att en sådan justering skall kunna genomföras bör emellertid även gränsen för den lägsta bidragsgrundande bostadskostnaden höjas.

Den bostadskostnadsgräns där bidragsandelen sänks från 75 till 50 % av bostadskostnaden bör däremot hållas oförändrad. Detsamma gäller det bidragsbelopp om 1 000 kr. per månad som saknar direkt anknytning till hushållets bostadskostnad.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört förordar jag att maximalt oreducerat bostadsbidrag till barnfamiljer fr.o.m. den 1 januari 1992 skall utgöras av dels ett belopp på 1 000 kr. per månad oavsett hushållets bostadskostnad och antal barn, dels ett belopp som beror på hushållets bostadskostnad och antal barn. Det senare beloppet lämnas inom de gränser och med de bidragsandelar som framgår av följande sammanställning.

Familjer med	Lägsta bidragsgrundande bostadskostnad (kr./mån)	Bidrag med 75% upp till en bostadskostnad av (kr./mån)	Bidrag med 50% upp till en bostadskostnad av (kr./mån)
1 barn	1 900 (+ 100)	2 400 (oförändrat)	3 900 (+ 400)
2 barn	1 600 (+ 100)	2 800 (oförändrat)	4 400 (+ 400)
3 eller flera barn	1 300 (+ 100)	3 200 (oförändrat)	5 000 (+ 500)

Mitt förslag föranleder ändringar i 19 § lagen om bostadsbidrag. Med dessa förändringar kommer de maximala bostadsbidragen för hushåll med barn att uppgå till följande belopp.

Familjer med	Bostadsbidrag år 1992 (kr./år)	Ändring från år 1991 (kr./år)
1 barn	25 500	+1 500
2 barn	32 400	+1 500
3 eller flera barn	39 900	+2 100

Jag vill i detta sammanhang även ta upp en fråga som rör beräkningen av bidragsgrundande bostadskostnad för de hushåll som bor i *kooperativ hyresrätt*.

Fr.o.m. bidragsåret 1991 får räntor på lån för förvärv av bostadsrättslägenhet räknas in i den bidragsgrundande bostadskostnaden om lånet har tagits upp i direkt anslutning till förvärvet av lägenheten och bostadsrätten är pantförskriften som säkerhet för lånet. Kommunstyrelsen i Stockholms stad har begärt att även räntor för lån till insats i kooperativ hyresrätt får beaktas vid beräkningen av bostadsbidrag. Enligt min mening finns det inte anledning att i detta sammanhang göra åtskillnad mellan de olika upplåtelseformerna. Även räntor för lån till insats eller liknande kapitaltillskott i kooperativ hyresrätt bör därför få räknas in i den bidragsgrundande bostadskostnaden. Det krav som i fråga om bostadsrätter gäller om pantsättning kan dock inte utgöra en förutsättning för att räntorna skall beaktas i dessa fall. Ändringen bör gälla för bidrag till såväl barnfamiljer som ungdomar och andra hushåll utan barn. Det bör ankomma på regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, boverket att meddela närmare föreskrifter i frågan.

Mitt förslag: Inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs med 10 000 kr. till 91 000 kr. per år.

De gränser över vilka hushållets sammanlagda förmögenhet skall påverka den bidragsgrundande inkomsten höjs till 180 000 kr. för ensamboende och till 360 000 kr. för makar/samboende.

Skälen för mitt förslag: Bostadsbidragen är behovsprövade i den meningen att bidragets storlek beror på det enskilda hushållets inkomster och förmögenhet. Under bidragsåret 1991 reduceras bidraget med 20 % av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 81 000 kr. Inkomstprövningen grundas på 1990 års taxering, dvs. 1989 års inkomster. De bostadsbidrag som lämnas under år 1992 kommer att grundas på inkomsterna för år 1990. För att stödet inte skall urholkas måste inkomstprövningen anpassas till löneutvecklingen mellan åren 1989 och 1990. Det betyder en uppräknings av gränsen för oreducerat bidrag med ca 10 000 kr. Jag förordar alltså att gränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs till 91 000 kr. För inkomster över denna gräns bör bidraget, liksom nu, reduceras med 20% av den överskjutande inkomsten.

Vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten skall för närvarande en femtedel av den del av hushållets sammanlagda förmögenhet som överstiger för ensamboende 90 000 kr. och för makar/samboende 180 000 kr. läggas till inkomsten. Även barns eventuella förmögenhetstillgångar beaktas därvid. Boverket har föreslagit, bl.a. mot bakgrund av att nya taxeringsvärden gäller för egna hem fr.o.m. inkomståret 1990, att dessa gränser höjs till 180 000 resp. 360 000 kr. inför bidragsåret 1992. Även jag anser att gränserna bör höjas. Jag förordar en höjning av förmögenhetsgränserna i enlighet med boverkets förslag.

Mina förslag till ändringar av inkomst- och förmögenhetsgränser föranleder ändringar i 9 och 11 §§ lagen om bostadsbidrag.

Jag vill i detta sammanhang ta upp en fråga som rör förmögenhetstillgångar som barn får genom testamente eller försäkring efter avliden förälder. Det förekommer att sådana tillgångar är spärrade och inte kan disponeras för barnets räkning. Enligt gällande bestämmelser skall även dessa förmögenhetstillgångar beaktas vid beräkning av hushållets bidragsgrundande inkomst. Detta kan innebära att bostadsbidrag inte lämnas eller lämnas med ett väsentligt lägre belopp än vad som svarar mot familjens ekonomiska förhållanden i övrigt. En sådan effekt bör enligt min mening undvikas. Det kan lämpligen ske genom att barns spärrade förmögenhetstillgångar inte skall beaktas vid beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten om den bidragssökande begär det och om det finns särskilda skäl. Det bör ankomma på regeringen, eller

den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela de närmare föreskrifter som behövs.

Prop. 1990/91: 110

De ändringar som jag nu har förordat bör tillämpas för bidrag som lämnas fr.o.m. den 1 januari 1992.

3.1.3 Förslagets effekter

De sammanlagda effekterna av mina förslag för hushåll med olika inkomster och bostadskostnader belyses genom följande exempel. De avser ensamboende med ett barn och makar/samboende med tre barn. Exempelen visar hur bidragen förändras mellan åren 1991 och 1992 vid genomsnittliga ökningar av löner och bostadskostnader. För hushåll med en familjeförsörjare har i exemplet antagits att bidragsförskott lämnas för barnet.

Bostadsbidrag år 1992 och ändring från år 1991 (kr./mån)

Ensamboende med ett barn

Förvärvsinkomst år 1990 (kr./år)	Bostadsbidrag vid en bostadskostnad (kr./mån) år 1992 på			
	2 700	3 100	3 500	≥3 900
80 000	1 510 (+60)	1 710 (+70)	1 910 (+80)	2 110 (+210)
110 000	1 010 (+30)	1 210 (+35)	1 410 (+45)	1 610 (+175)
130 000	675 (+10)	875 (+20)	1 075 (+25)	1 275 (+160)

Makar/samboende med tre barn

Förvärvsinkomst år 1990 (kr./år)	Bostadsbidrag vid en bostadskostnad (kr./mån) år 1992 på			
	3 500	4 000	4 500	≥5 000
90 000	2 575 (+45)	2 825 (+55)	3 075 (+65)	3 325 (+225)
130 000	1 925 (+25)	2 175 (+35)	2 425 (+45)	2 675 (+210)
160 000	1 425 (+10)	1 675 (+15)	1 925 (+20)	2 175 (+175)

Mina förslag om ändringar av reglerna för bostadsbidragen till barnfamiljer innebär att de totala kostnaderna för bostadsbidrag till dessa hushåll för bidragsåret 1992 kan beräknas uppgå till ca 4 200 milj.kr. Hälften av detta belopp betalas av staten och hälften av kommunerna.

3.2.1 Inkomst- och bostadskostnadsgränser

Mitt förslag: *Bostadsbidragen till ungdomar* anpassas till löne- och prisutvecklingen.

Inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs med 2 000 kr. till 33 000 kr. per år för ensamboende och med 3 000 kr. till 47 000 kr. per år för makar/samboende.

Den nedre bostadskostnadsgränsen per månad höjs med 100 kr. per månad, för dem som inte har studiemedel till 900 kr. och för dem som har studiemedel till 1 600 kr.

Den övre bostadskostnadsgränsen höjs med 200 kr. per månad, för ensamboende till 2 500 kr. och för makar/samboende till 3 100 kr.

Bostadsbidragen till andra hushåll utan barn anpassas till löneutvecklingen. Inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs med 4 000 kr. till 70 000 kr. per år.

Skälen för mitt förslag: Bostadsbidragen till hushåll utan barn lämnas till ungdomar, studerande och andra hushåll utan barn. Bidragens storlek beror på bostadskostnaden och den inkomst som hushållet har. Boverket har, av förenklingsskäl, föreslagit att bostadsbidrag skall lämnas till samtliga hushåll utan barn efter enhetliga regler, dvs. att samma inkomst- och bostadskostnadsgränser samt bidrags- och reduktionsandelar skall tillämpas vid beräkning av bostadsbidrag till dessa hushåll.

Bostadsbidragen till ungdomar och studerande är avsedda att ge det ekonomiska stöd som är nödvändigt för att också de som har låga inkomster skall kunna efterfråga en bostad. Dessa bidrag ger främst ett högkostnadsskydd. Bostadsbidragen till andra hushåll utan barn riktas till dem som till följd av låga inkomster endast får begränsat utbyte av sänkningen av den statliga inkomstskatten.

Bostadsbidragen till ungdomar och till andra hushåll utan barn har således skilda syften. Enligt min mening bör någon ändring i denna del inte göras. Jag är därför inte beredd att biträda boverkets förslag om att lämna bidrag till samtliga hushåll utan barn efter enhetliga regler. Mina förslag begränsas till sådana justeringar som krävs för att anpassa stöden till ändrade inkomster och bostadsutgifter.

För att *bostadsbidragen till ungdomar* inte skall urholkas bör de anpassas till inkomst- och bostadskostnadsutvecklingen. Jag förordar att inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs, för ensamboende med 2 000 kr. till

33 000 kr. per år och för makar/samboende med 3 000 kr. till 47 000 kr. per år. Jag förordar vidare att den nedre bostadskostnadsgränsen per månad höjs med 100 kr. för dem som inte har studiemedel till 900 kr. och för dem som har studiemedel till 1 600 kr. samt att den övre bostadskostnadsgränsen höjs med 200 kr. för ensamboende till 2 500 kr. och för makar/samboende till 3 100 kr.

Bostadsbidragen till andra hushåll utan barn avser, som jag tidigare redovisat, att i huvudsak kompensera för de samlade effekterna av skatteomläggningen. Med hänsyn härtill finns det inte skäl att göra några justeringar av bostadskostnadsgränserna. Det maximala bostadsbidraget under år 1992 för andra hushåll utan barn bör därför vara oförändrat i förhållande till innevarande bidragsår (6 840 kr./år). För att bidragen inte skall urholkas bör dock gränsen för oreducerat bidrag anpassas till inkomstutvecklingen. Jag förordar att inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs med 4 000 kr. till 70 000 kr. per år.

De ändringar som jag nu har förordat, och som föranleder ändringar i 14 och 20-21 §§ lagen om bostadsbidrag, bör tillämpas för bidrag som lämnas fr.o.m. den 1 januari 1992.

3.2.2 Förslagets effekter

Mina förslag i det föregående innebär att de maximala bostadsbidragen för *ungdomar mellan 18 och 28 år* kommer att uppgå till följande belopp.

	Bostadsbidrag år 1992 (kr./år)	Ändring från år 1991 (kr./år)
<i>Makar/samboende</i>		
med studiemedel	13 500	+900
utan studiemedel	19 800	+900
<i>Ensamboende</i>		
med studiemedel	8 100	+900
utan studiemedel	14 400	+900

Effekterna av mina förslag i fråga om ungdomar kan vidare belysas genom följande exempel. Prop. 1990/91: 110

Bidragsgrundande inkomst (kr./år)	Bostadsbidrag vid en bostadskostnad (kr./mån) år 1992 på			
	1 500	2 000	2 500	≥3 100
<i>Utan studiemedel</i>				
Ensamboende				
-33 000	450	825	1 200	1 200
50 000	-	355	730	730
60 000	-	-	450	450
Samboende				
-47 000	450	825	1 200	1 650
70 000	-	185	560	1 010
90 000	-	-	-	455
<i>Med studiemedel</i>				
Ensamboende				
-33 000	-	300	675	675
50 000	-	-	205	205
60 000	-	-	-	-
Samboende				
-47 000	-	300	675	1 125
70 000	-	-	-	485
90 000	-	-	-	-

Effekterna av mina förslag i fråga om *andra hushåll utan barn* kan belysas genom följande exempel.

Bidragsgrundande inkomst (kr./år)	Bostadsbidrag vid en bostadskostnad (kr./mån) år 1992 på		
	2500	3 000	≥3 500
-70 000	270	420	570
95 000	-	210	360
110 000	-	-	235

Jag beräknar kostnaderna för bostadsbidrag till hushåll utan barn enligt dessa regler under bidragsåret 1992 till ca 310 milj.kr. Hälften av detta belopp betalas av staten och hälften av kommunerna.

Som jag tidigare har redovisat beräknas de totala kostnaderna för bostadsbidragen till barnfamiljer under bidragsåret 1992 uppgå till ca 4 200 milj.kr. De sammanlagda kostnaderna för bostadsbidragen under år 1992 beräknas således uppgå till ca 4 500 milj.kr.

Mitt förslag: Reglerna i 23 § andra stycket lagen om bostadsbidrag om den tidigaste tidpunkt från vilken bostadsbidrag lämnas görs tillämplig även vid omprövning av beviljat bidrag på grund av ändrad inkomst och ändrad bostadskostnad.

En särskild preskriptionstid om tre år införs i fråga om återkrav av felaktigt utbetalat bostadsbidrag.

Boverket: Verket har lämnat vissa förslag till ändringar av bidragsreglerna som inte har direkt samband med förslaget till nytt inkomstprövningsystem utan som främst syftar till att förenkla administrationen av bostadsbidragen. Bl.a. har verket föreslagit att den särskilda retroaktivitetsregeln i 30 § lagen om bostadsbidrag slopas och att en preskriptionsregel införs vid krav på återbetalning av felaktigt utbetalat bostadsbidrag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har i huvudsak inte haft några erinringar eller har inte behandlat förslagen.

Skälen för mitt förslag: Enligt huvudregeln i 23 § lagen om bostadsbidrag lämnas bostadsbidraget från och med månaden efter den då rätt till bostadsbidrag har uppkommit. Bidrag lämnas dock inte för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då ansökan om bidrag gjordes. Vid omprövning på grund av ändrad inkomst och ändrad bostadskostnad får enligt bestämmelserna i 30 § bidrag endast avse tiden från kvartalsskiftet närmast före den dag då ansökan om omprövning kom in till kommunen.

För den enskilde bidragstagaren är det svårt att förstå varför det nya bidraget inte gäller för hela den tid som den högre bostadskostnaden eller ändrade inkomsten avser. Enligt boverket försvårar denna särskilda retroaktivitetsregel handläggningen av bidragsärendena i kommunerna. Verket föreslår därför att regeln slopas av förenklings skull. Jag delar verkets uppfattning och förordar att den särskilda bestämmelsen som nu gäller vid omprövning på grund av ändrad inkomst och ändrad bostadskostnad slopas i 30 §. Reglerna för omprövning av bidragsbeslut kommer härigenom att bli enhetliga.

Enligt 31 § skall kommunen besluta om återbetalning av bostadsbidrag som har lämnats felaktigt eller med för högt belopp. För närvarande finns ingen särskild tidsfrist angiven inom vilken ett återkrav måste aktualiseras. Återkrav torde därför vara underkastade vanliga regler om tio års preskription.

Det förekommer i dag enligt boverket att kommunerna ställer krav på återbetalning många år efter bidragsårets utgång. För egen del anser jag att krav på återbetalning bör framställas skyndsamt. För fordringar i vanliga konsumentförhållanden gäller sedan några år en preskriptionstid på tre år. Jag anser att en motsvarande preskriptionstid bör införas i fråga om krav på återbetalning av felaktigt utbetalat bostadsbidrag. Jag förordar därför att det införs en

särskild preskriptionsregel om att krav på återbetalning förfaller om det inte framställs inom tre år efter utgången av det kalenderår då bidraget lyftes. I de fall taxeringen har överklagats bör dock tiden kunna utsträckas till ett år efter utgången av det kalenderår då taxeringen vunnit laga kraft. En regel av denna innebörd bör tas in i 31 § lagen om bostadsbidrag.

I detta sammanhang vill jag också ta upp frågan om på vilka grunder eftergift bör lämnas. Enligt 31 § tredje stycket lagen om bostadsbidrag får kommunen efterge belopp som skall återbetalas om det finns särskilda skäl. Boverket har efterlyst riktlinjer för denna prövning. I dag tillämpas i praxis riksskatteverkets regler för existensminimum i förhållande till hushållets inkomst- och förmögenhetsförhållanden på längre sikt. Verket anser emellertid att detta mått inte är något bra mått på återbetalningsförmågan utan föreslår att prövningen i stället utgår från konsumentverkets riktlinjer för skälig konsumtion.

Enligt min uppfattning kan det finnas skäl att inte längre göra bedömningen av om eftergift skall lämnas med utgångspunkt i reglerna för existensminimum. I likhet med boverket menar jag att det i stället kan vara motiverat att utgå från konsumentverkets riktlinjer för skälig konsumtion. Det kan dock bli nödvändigt att göra avvikelser i enskilda fall. Jag anser därför inte att det är lämpligt att i lagtext ange någon bestämd riktlinje. Det får liksom hittills överlämnas åt rättstillämpningen att avgöra när en bidragstagare bör slippa s.k. återbetalningsskyldighet.

5 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har det inom bostadsdepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag. Förslaget innefattar även ändringar föranledda av riksdagens beslut om boverkets namn (prop. 1990/91:34, BoU 4, rskr.92).

6 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att anta förslaget till lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.